

Eiser en gedaagde krijgen bij de rechter zelf het woord!

Binnenkort hebt u als procespartij - zowel wanneer u eiser als wanneer u gedaagde bent - de mogelijkheid om samen met uw advocaat zelf aan de rechter uw zaak toe te lichten en eventuele vragen van de rechter te beantwoorden. Dit met als doel snellere beëindiging van de rechtszaak door een schikking of als dat niet lukt, alsnog een vonnis van de rechter.

Begin oktober is na een welverdiend reces voor de rechterlijke macht, het nieuwe zittingsjaar van start gegaan. De President van het Hof van Justitie zal in zijn openingstoespraak begin deze maand hoogstwaarschijnlijk aandacht besteden aan de Comparitie na Antwoord. Een nieuwe vorm van civiel proces voeren die ervoor moet zorgen dat een juridisch conflict sneller en effectief wordt opgelost. Wat nieuw is, is dat procespartijen zelf een actievere rol gaan spelen in de mogelijke oplossing van het conflict.

Procesverloop

Wanneer een burger zich in zijn/haar recht aangetast voelt en hij/zij dit wil voorleggen aan een rechter, kan deze burger een advocaat in de arm nemen. In grote lijnen is de procedure dan dat de advocaat namens de rechtzoekende burger een verzoekschrift opstelt, gericht aan de rechter. Wanneer het proces begint en de rechtzoekende procespartij wordt (rechtsingang verkrijgt), gaat het proces van start met de conclusie van eis meestal onder verwijzing naar de inhoud van het verzoekschrift. In het verzoekschrift en de conclusie van eis verwoordt de advocaat wat de eisende partij wil, dus waartoe de eisende partij wil dat de gedaagde partij veroordeeld wordt en op grond waarvan. Dit kan zijn iets wat de andere partij moet doen of juist niet (meer) mag doen.

De advocaat van de gedaagde reageert hierop met een conclusie van antwoord; in dit stuk verweert de gedaagde zich en vermeldt waarom de gedaagde meent dat de eiser ongelijk heeft. Vervolgens kan de advocaat van de eisende partij hier weer op reageren (conclusie van repliek) en de advocaat van de verwerende/gedaagde partij kan vervolgens weer op het stuk van de eisende partij reageren (conclusie van dupliek).

Dit gebeurt allemaal schriftelijk en kan met een beetje pech een paar jaar duren omdat de rechterlijke macht overbelast is, er over en weer verweer gevoerd kan worden en er over en weer ook uitstel gevraagd kan worden. Ook kan het voorkomen dat er een comparitie van partijen wordt gelast door de rechter om na te gaan of partijen er mogelijk onderling toch nog uit zouden kunnen komen. Dat is tenslotte toch effectiever dan dat de rechter een beslissing aan beide partijen oplegt. Al deze fasen in het proces kosten tijd.

Comparitie na antwoord

In dit vaak langdurige juridische proces komt nu in handelszaken (zoals bijvoorbeeld leningen, huurovereenkomsten, arbeidszaken, geldvorderingen) verandering. Voortaan zal na de schriftelijke conclusie van eis en de conclusie van antwoord, de comparitie na antwoord gehouden worden.

De mogelijkheid om over en weer schriftelijk op elkaars conclusies te reageren wordt zo drastisch ingekort en hiervoor in de plaats krijgen de procespartijen (de eisende én verwerende partij) en hun advocaten de gelegenheid om in persoon en dus mondeling aan de rechter hun eis of hun verweer toe te lichten en vragen van de rechter te beantwoorden: de zogenaamde comparitie na antwoord. Waar de comparitie voorheen een optie was door de rechter te bepalen, wordt het nu in handelszaken een standaardprocedure en dat zal als

het goed werkt een groot verschil gaan uitmaken. Procespartijen weten eerder waar zij aan toe zijn.

Behalve dat de tijdsduur van de juridische procedure wordt verkort, staan beide partijen samen voor de rechter en horen zij elkaars toelichting en beantwoorden zij beiden vragen van de rechter. De rechter zal proberen op deze comparitiezitting op basis van wat partijen en hun advocaten toelichten en/of uitleggen, tot een schikking tussen partijen te komen. Dat wil zeggen een oplossing waarin beide procespartijen zich kunnen vinden. Als het de rechter niet lukt om te schikken omdat partijen het niet met elkaar eens kunnen worden, dan zal de rechter alsnog zelf een beslissing nemen en binnen 3 maanden vonnis wijzen.

Goede voorbereiding door procespartijen en advocaten van belang

Deze verandering in de juridische procedure brengt met zich mee dat beide procespartijen zich elk samen met hun advocaat goed moeten voorbereiden op de comparitie na antwoord. Dit omdat de procespartijen inhoudelijke vragen van de rechter moeten kunnen beantwoorden en moeten kunnen toelichten waarom zij vinden dat die andere partij veroordeeld moet worden of juist niet.

Het is dus de bedoeling dat beide partijen persoonlijk naar de zitting komen. In principe is het toegestaan dat de eisende of de gedaagde partij iemand een volmacht geeft om namens hem of haar het woord te voeren. Echter is dit wel een gemiste kans lijkt mij.

Niemand kent tenslotte uw zaak beter dan uzelf! En niemand is beter in staat om onder woorden te brengen waarom u zich in uw recht aangetast voelt zodanig dat u wilt dat de rechter hier een oordeel over velt.

Ook voor de advocaat brengt de comparitie na antwoord een andere manier van voorbereiden van de zaak met zich mee. Bij deze nieuwe manier van procederen worden beide procespartijen (eiser en gedaagde) namelijk 'gedwongen' ervoor te zorgen dat zij alle relevante informatie en bewijsstukken van tevoren verzameld hebben. De advocaat zal dit vervolgens juridisch waarderen en samen met u nagaan wat juridisch van belang is. Dit geldt voor zowel de eisende partij als voor de gedaagde partij. Ook de gedaagde partij moet zich namelijk goed voorbereiden en kunnen aantonen c.q. bewijzen waarom de eis niet terecht of onredelijk zou zijn.

Waar procespartijen voorheen via hun advocaat over en weer op elkaar konden reageren en zaken toelichten, is de advocaat nu verplicht om vanaf de start van het juridisch proces alle relevante feiten en informatie en vooral bewijsstukken te vermelden in de conclusie van eis. Ditzelfde geldt voor de gedaagde partij. In de conclusie van antwoord van de gedaagde moeten alle verweren inclusief bewijzen opgenomen worden. Dit omdat de volgende fase de comparitie na antwoord is.

Van belang is ook dat de procespartij zorgt dat hij/zij over de conclusies beschikt. Als u eisende partij bent is het belangrijk dat u een afschrift van het verzoekschrift hebt dat uw advocaat namens u ingediend heeft. Wanneer de gedaagde reageert met een conclusie van antwoord dan wordt een exemplaar hiervan naar uw advocaat gestuurd. Zorgt u ervoor dat u daarvan ook een afschrift krijgt en maak daarover goede afspraken met uw advocaat. Voor de gedaagde geldt hetzelfde. Maakt u als procespartij (eiser of gedaagde) voor uzelf bijvoorbeeld een map waarin u alle stukken bewaart die te maken hebben met deze zaak. Op deze manier kunt u zich beter voorbereiden wanneer u via uw advocaat opgeroepen wordt om naar de comparitiezitting te komen. Het kan ook zijn dat de rechter al van tevoren

aangeeft op welke vragen de rechter antwoord zou willen. Op deze wijze kunt u zich samen met uw advocaat nog beter voorbereiden.

Het kan natuurlijk ook voorkomen dat een handelszaak zo gecompliceerd is, dat deze zich niet leent voor comparitie na antwoord. In dat geval zullen de procespartijen de ruimte blijven krijgen zich in meerdere fasen juridisch-inhoudelijk uit te laten over de zaak. Het is dus niet zo dat in alle handelszaken een comparitie na antwoord zal volgen. Soms is een zaak juridisch complex en is er meer tijd en meer conclusiewisseling nodig.

Kort samengevat

Binnenkort hebt u als procespartij (zowel eiser als gedaagde) de mogelijkheid om samen met uw advocaat bij de rechter uw zaak te bepleiten en eventuele vragen van de rechter te beantwoorden. Dit met als doel tot een schikking te komen. De uitkomst van deze schikking die door de rechter wordt vastgesteld, is dwingend voor partijen. Partijen moeten zich hieraan houden. De rechter zal dit vastleggen zodanig dat dit een executoriale titel heeft. Dat wil zeggen dat mocht de ene partij zich niet houden aan wat in de schikking door de rechter is overeengekomen, de andere partij dit kan afdwingen bijvoorbeeld met behulp van een deurwaarder. Mocht een schikking waar u zelf bij betrokken bent niet lukken, dan zal de rechter binnen 3 maanden vonnis wijzen.

Mr. Judith van der Gugten